

PRENUMERATA:

Z odnośnieniem do domu
lub przesyłką pocztą:

rocznie 24 mk., półrocz-
nie 12 mk., kwartalnie
6 mk., miesięcznie 2 mk.

Numer pojedynczy
20 fenigów.

MONITOR POLSKI

WYCHODZI CODZIENNIE Z WYJĄTKIEM NIEDZIEL I ŚWIĄT.

OGŁOSZENIA.

„Monitor Polski“ przyjmuje ogłoszenia rządowe, instytucji społecznych i użyteczności publicznej, zaś od osób prywatnych, tylko takie, które wynikają ze stosunku do władz rządowych i powyższych instytucji.

Cena za wiersz drobnego pisma (petit) po tekście 1 Mk.

Kedakcja i Administracja Miodowa Nr. 20.

Redakcja otwarta od 9—12 i 3—4 p. p.

Redaktor przyjmuje od 11—12 w południe.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Do Naczelnego Dowódcy

Wojsk Polskich

JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO.

Stan przejściowy podziału zwierzchniej władzy państwowej, ustanowiony odezwą z dnia 11 listopada 1918 r., nie może trwać bez szkody dla powstającego Państwa Polskiego.

Władza ta powinna być jednolita.

Wobec tego, kierując się dobrem Ojczyzny, postanawiamy RADE REGENCYJNĄ rozwiązać, a od tej chwili obowiązki nasze i odpowiedzialność względem narodu polskiego w Twoje ręce, Panie Naczelnny Dowódcu, składamy do przekazania Rządowi Narodowemu.

Warszawa, dnia 14 listopada 1918 r.

† Aleksander Kakowski

L. S. Zdz. Lubomirski
Józef Ostrowski.

*

Do

obyw. IGNACEGO DASZYŃSKIEGO
w Warszawie.

Mianuję Pana prezydentem ministrów Rządu Republiki Polskiej i polecam Panu przedłożenie mi listy członków Rządu.

Warszawa, dnia 14-go listopada 1918 r.

J. Piłsudski m. p.

Ignacy Daszyński m. p.

*

Wyszedłszy z niemieckiej niewoli, zastałem wyzwalamą się Polskę w najbardziej chaotycznych stosunkach wewnętrznych i zewnętrznych, wobec zadań niezmiernie trudnych, w których lud polski sam musi wykazać swoją zdolność organizacyjną, bo żadna siła z zewnątrz nie może mu jej narzucić. Uważałem za swój obowiązek ułatwić ludowi pracę organizowania się i postanowiłem rozważyć rolę i znaczenie przywódców polskich stronnictw ludowych, które miały nadać charakter nowemu rządowi.

W rozmowach, prowadzonych z przedstawicielami niemal wszystkich stronnictw w Polsce, spotkałem się, ku wielkiej mej radości, z zasadniczym potwierdzeniem mych myśli. Przeważająca większość doradzała utworzenie rządu nie tylko na podstawach demokratycznych, ale i z wybitnym udziałem przedstawicieli ludu wiejskiego i miejskiego. Licząc się z potężnymi prądami, zwyciężającymi dzisiaj na Zachodzie i Wschodzie Europy, zdecydowałem się zamianować prezydentem gabinetu p. posła Ignacego Daszyńskiego, którego długoletnia praca patriotyczna i społeczna daje mi gwarancję, że zdoła w zgodnej współpracy z wszystkimi żywiołami przyczynić się do odbudowy dźwigającej się z gruzów Ojczyzny.

Ciężkie położenie ludu nie pozwoliło mu wyłonić z pośród siebie licznych sił fachowych, których kraj dzisiaj potrzebuje; zażądałem więc od p. prezydenta ministrów, aby, licząc się z tem, wzmocił skuteczność pracy swego gabinetu przez udział w nim wybitnych sił fachowych, niezależnie od ich przekonań politycznych.

Z natury położenia Polski jest charakter rządu aż do czasu zwołania Sejmu Ustawodawczego prowizorycznym i nie dozwala na przeprowadzenie głębokich zmian społecznych, które uchwalic może tylko Sejm Ustawodawczy. Przekonany, że twórcą praw narodu może być tylko Sejm, zażądałem zwołania go w możliwie krótkim, kilkumiesięcznym terminie.

Licząc się z wyjątkowem pod względem prawnym położeniem narodu, wezwałem p. prezydenta ministrów, aby mi przedłożył projekt utworzenia najwyższej władzy reprezentacyjnej Republiki Polskiej aż do czasu zwołania Sejmu Ustawodawczego, obejmującej wszystkie trzy zaborcy.

Liczne uwagi i programowe żądania stronnictw, złożone na moje ręce, przekazuję niniejszem Rządowi Republiki.

Warszawa, d. 14 listopada 1918.

J. Piłsudski m. p.

DZIAŁ NIURZĘDOWY.

Z Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Koronnych.

Przejmowanie robót regulacyjnych od władz niemieckich. Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Koronnych obejmuje zapoczątkowane przez władze okupacyjne — roboty regulacyjne w dorzeczech Narwi, Bzury, Liwca i Warty.

Roboty te mają przeważnie na celu meljoracje rolne. Dla odbioru robót Ministerstwo utworzyło pięć Komisji, składających się z inżynierów:

- 1) Wydziału Meljoracyjnego Ministerstwa,
- 2) Komunikacji wodnych, oraz
- 3) Ziemiańskiego Towarzystwa Meljoracyjnego.

Cztery z wymienionych Komisji udały się już w dn. 7 i 8 b. m. do Kutna, Kalisza, Koniń, Siedlec i Łomży dla przejęcia akt i planów od Zarządów Powiatowych oraz robót na miejscu ich wykonania. Piąta wyjedzie dn. 13-go b. m. do Mławy i Przasnysza; zaś reszta robót od urzędów powiatowych w Ostrołęce i Czestochowie będzie przejęta w drugim rzędzie.

Roboty, będące na ukończeniu lub wymagające kontynuowania ze względu na komasację, będą prowadzone dalej; inne wobec zbliżającej się zimy, zostaną zawieszono do wiosny.

Projekty robót niezakończonych będą przejrane podczas zimy, i po przystosowaniu ich do potrzeb i wymagań kraju stanowiąc będą materiały dla przyszłych robót publicznych.

Sekcja lasów, wobec przejmowania lasów od władz okupacyjnych, wzywa wszystkich Polaków-leśników do służby leśnej. Wszyscy zawodowi kierownicy leśnictw winni niezwłocznie zameldować się u delegatów Ministerstwa w Czestochowie, Wieluniu, Turku, Lipnie, Włocławku, Warszawie, Grajewie, Ostrołęce, Ostrowiu, Wyszakowie, Łodzi, Łowiczu, Siedlecach, Łomży, Radzyminie. Delegaci będą wysłani z Warszawy czternastego. O lokalu dowiedzieć się należy u władz komunalnych, ewentualnie u prezesa miejscowej Rady Opiekuńczej.

Z Ministerstwa W. R. i O. P.

Zawieszenie wykładów w wyższych uczelniach. Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło aż do dalszego zarządzenia uchwały Senatów Uniwersytetu Warszawskiego i Poli-

techniki Warszawskiej oraz Rady Profesorów Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w sprawie zawieszenia wykładów i zajęć.

KRONIKA POLITYCZNO-SPOŁECZNA.

List Pasterski. Arcybiskup ks. Kakowski ogłosił list pasterski do duchowieństwa, z którego najważniejsze ustępy poniżej podajemy:

Zwiastuję Wam, Bracia Kapłani, wesele wielkie. Spojrzaj Bóg na ucisk swojego ludu w niewoli, wysłuchał jego jęczenia (ks. Wyjścia r. 3,7—9), zlitował się i stanął po naszej stronie, aby skruszył nieznośne nam więzy i oddał nam wolną, niezależną i zjednoczoną ziemię Ojców naszych. Tak jest. Z łaski Boga jesteśmy wolni w wolnej naszej Polsce.

Rozpoczyna się dla nas nowa epoka bytu historycznego.

Wznośmy serca i ręce w dziękczynieniu ku Bogu, śpiewajmy Mu pienia chwały, błogostawny święte Jego Imię, żebśmy Jego miłosierdzia, aby się ciągle nami opiekował, aby dokonał dzieła zbawienia ukochanej Ojczyzny naszej.

Obok atoli zwiastowania tak pocieszających dla serca każdego kapłana Polaka nowin, obok wzywania was do wielbienia i błagania Boga, muszę też wam przypomnieć, że w czasach tak przełomowych, jak obecne, praca wasza gorliwszą i bardziej owocną być musi.

Następnie przypomina ks. arcybiskup o obowiązkach kapłana wobec szkolnictwa ludowego i instytucji oświatowych, poczem przechodzi do obowiązków społecznych.

„Najprzód spełnić musicie obowiązek wasz zarówno kapłański, jak i obywatelski, pouczając wiernych, by spokoj i równowagę zachowali i że powinni bezwzględnie brać udział w wyborach do Sejmu, które wkrótce nastąpią.

„Wobec wzmocnienia się w całym świecie ruchu demokratycznego i wobec nowych form, pod jakimi się on przejawia, dotychczasowa praca wasza na niwie społecznej nowe nieraz przyjąć musi kształty.

Dalej wzywa ks. arcybiskup duchowieństwo do ofiar na sprawę publiczną; kończy tak:

„Kończąc tę Naszą odezwę, zwracamy się do was, Bracia-Kapłani, ze słowami zachęty do modlitwy o pokój i jedynomyślność w Narodzie. Nie było w narodzie naszym chwil ważniejszych, jak te, które przeżywamy; nie potrzebowaliśmy nigdy, tak jak teraz, wytyczyć myśli w jednym kierunku, w jednym dążeniu. Do modłów naszych w tej intencji z pewnością przychylił się Bóg.

Niech was w trudach waszych błogostawi i dopomaga Najłaskawszy Pan.

Dan w Warszawie, dn. 12.XI 1918 roku.

† Aleksander Arcybiskup.

Kancelerz Kurji Ks. Al. Fajęcki.

Straż Narodowa. Na Warszawę i okregi podmiejskie sformowała się Straż Narodowa pod komendą pułk. Jaźwińskiego, do pomocy mu przydzielony został dotychczasowy komendant milicji miejskiej, porucznik M. Łączkowski. Straż Narodowa wzięła pod ochronę magazyny, składy, urzędzenia i budowlę miejskie, a w części i rządowe, jak również bezpieczeństwo na ulicach; jest ona podzielona na 5 rejonów, a mianowicie: I-szy rejon obejmuje komisaryjat 2, 3, 5 i 26 pod komendą p. Jana Gebethnera, II-gi rejon obejmuje komisaryjat 6, 7, 19, 22 i 23 pod komendą p. K. Noskiewicza; III-ci rejon obejmuje komisaryjat 1, 8, 10, 11 i 12 pod komendą p. Kl. Starzyńskiego; IV rejon obejmuje komisaryjat 9, 13, 16, 20 i 21 pod komendą p. T. Dymowskiego i V rejon, obejmujący komisaryjat 14, 15, 17 i 18 pod komendą p. E. Rauera.

Checy wziąć udział w tej pożytecznej pracy winni zapisywać się u panów rejonowych w miejscach ich urzędowania.

K. P. Szkoła dla b. wojskowych zawiadamia, że lekcje rozpoczyna się ponownie w Piątek, d. 15 b. m., o godz. 3 m. 15 we wszystkich klasach.

Kościół ewangelicki na Ślasku. W Opolskiem i Cieszyńskiem mieszka razem około 110 tysięcy Polaków ewangelików, przynależnych do kościoła luteranckiego. Stosunki narodowościowe, w jakich się oni dotychczas znajdowali, były oplakane. Tu i tam ewangelicy, zależni od władz zwierzchnich wyłącznie

niemieckich, wystawieni byli na silną germanizację; wszelki polski ruch narodowy, zwłaszcza w opolskiem i wrocławskim, był tłumiony.

Obecnie, gdy Cieszyn znalazł się w granicach państwa polskiego, kościół ewangelicki tamtejszy, należący uprzednio do superintendencji morawsko-śląskiej, w której czynnik niemiecki przewodziły nad Słowianami, odniósł się do generalnej superintendencji w Warszawie w sprawie przyłączenia zborów w Cieszyńskim do generalnej superintendencji w Warszawie. Nowa organizacja kościoła protestanckiego w Cieszyńskim wejdzie w życie w najbliższym czasie. Prawdopodobnie zbory tamtejsze utworzą miejscowy seniorat. Po tej samej drodze pójdzie zapewne także zreorganizowanie kościoła luterańskiego w dawnej Galicji.

Skarb zasobny — to w chwili obecnej cała siła Państwa Polskiego.

Od tego zależy nasza przyszłość i porządek w kraju.

OJCZYŻNA WZYWA WAS

KUPUJCIE

POLSKĄ POŻYCZKĘ PAŃSTWOWĄ!

TELEGRAMY.

Nowy rząd niemiecki.

Berlin, 13 listopada. (W.A.T.). Członkowie nowego rządu podzielili pomiędzy siebie w następujący sposób czynności: Eberth — sprawy wewnętrzne i wojskowe, Haase — sprawy zagraniczne i kolonie, Scheidemann — finanse, Dittmann — demobilizacja, sprawy komunikacyjne i zdrowie publiczne, Landsberg — sprawy prasowe, sztuka i literatura, wreszcie Barth — polityka socjalna.

Odezwy rządu niemieckiego.

Berlin, 13 listopada. (W.A.T.). Rada pełnomocników ludowych ogłasza następującą odezwę do ludu niemieckiego:

Utworzony z łona rewolucji rząd, którego kierownictwo polityczne jest czysto socjalistyczne, wytknął sobie za zadanie urzeczywistnienie programu socjalistycznego.

Ogłasza on dziś już, jako prawo obowiązujące, co następuje:

- 1) Stan obłączenia jest zniesiony.
- 2) Prawo zebrań i zgromadzeń, nawet urzędników i robotników państwowych, nie podlega żadnemu ograniczeniu.
- 3) Cenzura nie istnieje. Cenzura teatralna zostaje zniesiona.
- 4) Wypowiadanie poglądów w słowie i piśmie jest zupełnie swobodne.
- 5) Zapewniona zostaje swoboda religijna. Nikt nie może być zmuszany do wykonywania jakichkolwiek praktyk religijnych.
- 6) Udzielona zostaje amnestja dla wszystkich przestępstw politycznych. Rozpoczęte w sprawach tego rodzaju dochodzenia zostają umorzone.
- 7) Ustawa służbowa zostaje zniesiona, również jak i ustawy wyjątkowe przeciwko robotnikom rolnym.
- 8) Zawieszona z chwilą wybuchu wojny przepisy, dotyczące ochrony robotników, zyskują ponownie moc obowiązującą.

Dalsze zarządzenia socjalno-polityczne ogłoszone będą w czasie jaknajkrótszym.

Najpóźniej w dniu 1-ym stycznia 1919 r. wejdzie w życie ustawa o 8-mio godzinnym maksymalnym dniu roboczym.

Rząd dołoży wszelkich starań, aby ułatwić otrzymanie pracy.

Ustawa o pomocy dla pozbawionych pracy została opracowana.

Rozdziela ona ciężar na państwo, kraj i gminę. Brakowi mieszkań zaradzi ich dostarczenie.

Rząd strzedz będzie własności przeciwko zamachom ze strony prywatnej oraz zapewni bezpieczeństwo i wolność osobistą.

Wybory do instytucji publicznych dokonywane być mają nadal na podstawie równego, tajnego, bezpośredniego, powszechnego i proporcjonalnego prawa wyborczego dla wszystkich obywateli w wieku od lat 20 plet męskiej i żeńskiej.

Dla wyborów do konstytuandy, co do której ogłoszone będą bliższe postanowienia, obowiązuje takie samo prawo wyborcze.

Berlin, 13 listopada. (W.A.T.). Nowy rząd ogłosił dzisiaj odezwę do niemieckiej ludności wiejskiej, nawołując ją do organizowania Rad włościańskich.

Żywność dla Niemiec.

Genewa, 12 listopada. (W. A. T.). Według doniesień „Temps“ Clemenceau oświadczył, że koalicja dostarczy Niemcom żywności, przy czem dodał, że Niemcy zapozną ducha pojednania, jaki ujawnili Francuzi przy zawieraniu zawieszenia broni.

Uczynimy — powiedział — wszystko, aby Niemcy zaopatrzyć w żywność, zależy to jednak od środków transportowych. Wydanie parowozów i wagonów ułatwi zdolność przewozową kolei francuskich.

Więści z Łodzi.

Łódź, 14 listopada. (P. A. T.). Była niemiecka urzędowa gazeta łódzka „Deutsche Lodzer Ztg.“, przeszła obecnie do rąk d-ra Eberhardta i S-ki. Jako naczelny redaktor podpisuje pismo p. Gesell, Niemiec z zagranicy, były współpracownik Presseverwaltung w Łodzi. Ta sama spółka objęła drukarnię „Deutsche Lodzer Zeitung“.

Łódź, 14 listopada. (P. A. T.). Wczoraj w nocy złapano na tutejszym dworcu kolejowym trzech opryszków. Przy aresztowaniu ich wywiązała się strzelanina. Jeden z opryszków został ranny w nogę.

Łódź, 14 listopada. (P.A.T.). Do tutejszego urzędu wojskowego polskiego zgłaszają się bardzo liczni ochotnicy.

Łódź, 14 listopada. (P. A. T.). Miejscowy oddział Ost-banku zajęty został przez władze polskie. Bank chwilowo jest zamknięty, ale w najbliższych dniach podejmie z powrotem swoją działalność pod zarządem polskim.

Łódź, 14 listopada. (P. A. T.). Przez całą noc dzisiejszą słychać było w całym mieście ustawicznie strzelanie. Ranionych zostało trzy osoby. Ochrona nocna zaczyna funkcjonować.

Łódź, 14 listopada. (P.A.T.). Wczoraj po południu odbył się tu przy olbrzymim udziale ludności pogrzeb 4 ofiar ostatniego przewrotu w Łodzi. W pogrzebie wzięli udział przedstawiciele wszystkich warstw społeczeństwa łódzkiego.

Łódź, 14 listopada. (P.A.T.). W najbliższych dniach zacznie wychodzić zawieszony przez Niemców „Rozwój“. Ma również niebawem zacząć wychodzić „Lodzer Ztg.“, istniejąca w Łodzi od lat pięćdziesięciu.

Z Sieradza.

Sieradz, 14 listopada. (P.A.T.). W nocy z poniedziałku na wtorek tutejsi żołnierze polscy odebrali wojskom pruskim kilka wagonów naładowanych mięsem, ziemniakami i innymi produktami. Wywiązała się przytem strzelanina. Około 30 osób zostało zranionych. Niemcy zostali rozbrownieni.

Z Pabjanic.

Pabjanice, 14 listopada. (P.A.T.). Cała władza w mieście przeszła już w ręce polskie. Przewrót odbył się spokojnie i bez ofiar. Tak samo spokojnie odbyło się przejęcie władz z rąk niemieckich w Zgierzu, Aleksandrowie, Konstancynie i innych okolicznych miastach.

Na granicy Górnego Śląska.

Gliwice, 13 listopada. (W. A. T.). „Telegraphen-Union“ donosi, że polskie oddziały uzbrojone usiłowały pod Mysłowicami wtargnąć na Górny Śląsk.

Wojska z Wrocławia i Gliwic udały się nad granicę i odparły oddziały.

Gliwice zostały przez to pozbawione wojska. W mieście znajduje się 100 żołnierzy piechoty, którzy utrzymują porządek.

ROZKŁAD JAZDY POCIĄGÓW.

Dziś uruchomione będą pociągi następujące:

Nr. 203 z Warszawy odchodzi o godz. 3.50 w nocy, do Sosnowca przychodzi o g. 12.44 p. p.

Nr. 209 z Warszawy odchodzi o g. 2.55 p. p., do Sosnowca przychodzi o g. 12.16 w nocy.

Nr. 202 z Sosnowca odchodzi o g. 6.37 rano, do Warszawy przychodzi o g. 4.16 p. p.

Nr. 206 z Sosnowca odchodzi o g. 4.27 p. p., do Warszawy przychodzi o g. 1.22 w nocy.

Nr. 251 z Warszawy odchodzi o g. 7.20 rano, do Aleksandrowa przychodzi o g. 2.25 p. p.

Nr. 254 z Aleksandrowa odchodzi o g. 6.10 wiecz., do Warszawy przychodzi o g. 2.09 w nocy.

Nr. 257 z Warszawy odchodzi o g. 9.25 rano, do Kalisza przychodzi o g. 5.52 p. p.

Nr. 258 z Kalisza odchodzi o g. 9.08 rano, do Warszawy przychodzi o g. 5.29.

Nr. 247 z Warszawy odchodzi o g. 8.30 wiecz., do Skierniewic przychodzi o g. 10.42 wiecz.

Nr. 310 z Warszawy odchodzi o g. 8.46 rano, do Łukowa przychodzi o g. 1.06 p. p.

Nr. 311 z Łukowa odchodzi o g. 1.23 w nocy, do Warszawy przychodzi o g. 5.30 rano.

Nr. 318 z Warszawy odchodzi o g. 3.45 p. p., do Małkini przychodzi o g. 6.50 wiecz.

Nr. 317 z Małkini odchodzi o g. 10.10 rano, do Warszawy przychodzi o g. 1.20 p. p.

Nr. 308 z Warszawy odchodzi o g. 3.25 p. p., do Dębina przychodzi o g. 7.40 wiecz.

Nr. 307 z Dębina odchodzi o g. 9.36 rano, do Warszawy przychodzi o g. 1.51 p. p.

Nr. 289 z Warszawy odchodzi o g. 3.00 p. p., do Mławy przychodzi o g. 7.40 wiecz.

Nr. 288 z Mławy odchodzi o g. 5.58 p. p., do Warszawy przychodzi o g. 10.17 wiecz.

REPERTUAR TEATRÓW WARSZAWSKICH.

Teatr Wielki. Dziś „Aida“.

Teatr Rozmaitości. Dziś i jutro „Porwanie panny“.

Teatr Letni. Dziś i jutro „Ja tu rządzą“.

Teatr Nowości. Dziś „Piękna Helena“.

Teatr Polski. Dziś i jutro „Dwie enoty“.

Z giełdy.

Warszawa, d. 14.XI 1918 r.

Obligacje m. Warszawy 4 1/2%	—	—
5% Obl. B. Ziemiański. za Mk. 100	207,00	206,50
Listy ziemskie 4 1/2%	209,50	208,50
Listy miejskie 4%	—	—
5%	210,00	208,50
„ m. Łodzi 5%	198,50	197,00
4 1/2% VI S.	—	—
Waluta: Ruble (500)	181,00	184,00
(100)	172,50	180,00
Korony	58,75	59,50

Tymczasowa Ustawa

O Powszechnym Obowiązku

SŁUŻBY WOJSKOWEJ.

wyszła z druku i jest do nabycia w Administracji „Monitora Polskiego“ oraz w księgarniach.

Cena 30 f.